

ESTUDIANTA A SUISSA

Deis anys de la meva vida d'estudianta a Ginebra en servo molts i vius recorda. Fulles i fulles de les meves memòries els recullen en ratlles apretades .

Avui vull dedicar als amics catalans de Suïssa un breu fragment d'aquestes memòries que, si Déu ^{em} ~~me~~ permet acabar-les, formaran tres atapaïts volums .

Els qui han llegit la meva obra: " Una vida", biografia breu del meu pare, ja saben com anaven els recursos pecuniaris a can Bertrana,

El meu avi, en Josep Bertrana, havia estat un propietari rural benestant. Posseïa extensos i ben poblats boscos d'alzines ~~sureres~~ ^{sureres} i en aquella època, el suro encara es venia a bon preu. La nostra família sencera, comptant-hi els meus germans i jo, vivíem del producte del suro. Però l'avi era malgastador i cercabregues de mena . Entre plets als masovers i disbauxes, va malversar l'heretat dels Bertrana . En morir no va deixar sinó deutes que el pare s'apressà a pagar ^{malversant} ~~malversant~~ els boscos, els maòs i els conreus de L'Esparrà

Ja ^aabans, el pare havia abandonat la carrera d'enginyer industrial que cursava a Barcelona, per ~~■~~ dedicar-se a la pintura i més tard a la literatura (el mateix que vaig fer jo deixant la música per ~~■~~ ^{les lletres} ~~dedicar-me també a la literatura~~ ~~ni música~~ ^a)
 Ni literatura ni pintura ~~(no donaven per~~ ~~■~~ viure decentment un matrimoni amb quatre fills . El pare i jo erem ~~traballadors~~ ^{treballadors} de mena però sempre anavem escassos de diners . Jo desitjava fer un o dos cursos a l'Institut de Rítmica i Plàstica de Ginebra que dirigia ~~Jacques~~ Jacques Dalcroze . Havia donat lliçons de música a Barcelona i havia estalvist alguns diners . També havia treballat a ~~Murren~~ com violoncel·lista en un hotel . Després de pagar la matrícula del primer trimestre a l'Institut Dalcroze em restaven pocs diners per viure . I en dir viure vull dir simplement llogar una modesta cambra sense dret a cuina ni a calefacció , prendre un sol àpat al dia : el dinar . El sopar i l'esmorzar l'havia suprimit . M'accontentava d'una tassa de cafè amb llet en llevar-me i una altra abans de ficar-me al llit . Amidava un metre cinquanta-set i pesava quaranta-sis quilos .

Dos germans meus havien mort ~~tuberculosos~~ i jo semblava fer mèrits per anar a reunir-me amb ells a l'altre món.

El meu permís de residència a la Confederació Helvètica em concedia el permís d'estudiar a Ginebra ,de cap manera el de treballar-hi. La policia d'estrangers vigilava. Als estudiants ens tenia amidats i classificats amb tota mena de pèls i senyals de manera que cap moviment que féssim no els passava per alt. Uns quants individus d'aquesta policia tan ben muntada i eficaç es dedicava a vigilar el jovent estudiantil estranger . Als estudiants que vivien en hotels o en bones pensions no els vigilaven tant . Suposaven,i amb raó, que aquests no tractarien de cercar treball. El preu que pagaven de pensió era prou ~~ser~~ ^{alt} per palesar que anaven ben probeïts de bossa . Els sospitosos erem nosaltres els qui viviem en una cambra sense dret a cuina ni a calefacció.

Un dia un ^{agent de} policia jove, ben educat i fins amable, es presentà a la casa on jo vivia :Terrassière, 4, primer . La serventa l'introduí a la meva cambra. Una companya de curs m'havia vingut a veure i, si encara viu, pot testimoniar l'exa~~ctitud~~ ^{ctitud} d'aquesta escena.

Maxinsparker

L'agent es va llevar el ~~barret~~ ^{capell} de feltre ,el deixà damunt d'una cadira, es va treure de la butxaca un bloc quadriculat i, després d'haver-me demanat excuses i d'haver llepat la punta del llapis (llavors encara s'usaven llàpissos per a prendre notes) va començar a interrogar-me .

- Nom? Edat? Professió? Lloc on va néixer?

Jo contestava. Ell apuntava ^{en el bloc} lentament, minuciosament, ~~en el bloc~~.

- ~~El~~ Nom del vostre pare? Lloc on va néixer?

- Nom de la vostra mare? Lloc on va néixer ?

La mare havia nascut a Cuenca però jo en aquell moment no ho recordava. Vaig dir: Guadalajara. (A Guadalajara hi havia nascut una tia meva)

Ell seguia anotant tot el que li deia. Quan va haver escrit Guadalajara molt a poc a poc i amb gran cura, sense oblidar de llepar el llapis de tant en tant, m'allargà el bloc.

- S'escriu així Guadalajara?

Vaig esclatar en una gran rialla. Havia escrit Wuadallaharra.

- Què passa? va preguntar un poc ofès .
- Perdoneu. Ric per l'ortografia de Guadalajara,
Li ho vaig escriure correctament.

La petita comèdia preliminar finida, l'inspector va anar al gra.

El departament de vigilància d'estudiants estrangers havia d'estar al corrent de les nostres possibilitats econòmiques . S'excusava novament per la seva indiscreció . Tenia jo prou diners per a pagar la matrícula a l'Institut Dalcroze?
I el meu allotjament a la Terrassière?

- Pregunteu-los si els dec alguna cosa, vaig contestar amb la seguretat de no mentir.
- No cal, féu l'inspector, em fio de la vostra paraula.
- Gràcies.

Vaig llençar una llambregada a la meva companya que estava perfectament al corrent de la meva situació econòmica i, adreçant-me a l'inspector, vaig afirmar amb aplom :

- No solament no dec res sinó que em sobren diners per viure. Sovint no sé què fer-ne.

En oir això la meua companya s'entaforà al fons de l'alcova de por que li escapés el riure.

- Us felicito, féu l'inspector

- Gràcies.

- Suposo que aquesta abundància de diners procedeix del vostre pare.

- Està clar.

- Què fa el vostre pare? De què viu?

- El pare és propietari rural. Posseeix hectàries i més hectàries de terra, boscos immensos d'alzines sureres. Sabeu què són alzines sureres? (L'inspector va fer que sí amb el cap) i ~~masos~~^{masos}, qui sap els masos. Tot en plena prosperitat .

L'inspector m'esguardava entre sorprès i dubitatiu.

- A casa som rics, sabeu? M'envien més diners dels que puc despendre. No féu

cabal de la modèstia de la meua cambra. Els espanyols som senzills i sobris.

A més a més, és prop de l'Institut. Només he de travessar el carrer i ja hi sóc.

L'inspector no sabia què més demanar-me i jo no hauria sabut què millor respondre-li .

Ell se'n va anar, més o menys convençut . Jo vaig seguir lluitant aferrissadament , inutilment per obtenir el meu certificat d'estudijs a l'Institut Dalcroze . Vingeren altres temps més feliços. Llavors vaig poder estudiar lletres a la Universitat de Ginebra.